

Cebrail el-Kazvini. Baş melek İsrâfil. 14. yüzyıl. The British Museum.

“NÂKÛR’UN SESİ” YA DA “SÛR’A ÜFLEME”

Z

İSRAFİL, İslam inancında Cebrail, Mikail, Azrail ile birlikte dört büyük melekten biridir. Üç İbrahîmî dine bakıldığında, Yahudilik ile İslam inancında İsrâfil adlı melek ile ilgili inanç detayları birbirine benzemektedir, Hıristiyanlıkta ise İsrâfil büyük melekler arasında bulunmuyor. Yahudilikte İsrâfil, çok büyük ve çok göz alıcı, haşmetli bir melek olarak anlatılır. Boyu yedi gök kadar, yüzü meleklerin yüzüne, vücudu ise kartalların bedenine benzer şekilde tarif edilir. Işık gibi, sabah yıldızının nuru gibi güzel bir varlıktır. Bir başmelek olarak İsrâfil, meleklerle nezaret eder ve onlara Allah’ı tesbih eden ve yücelten ilahiler öğretir.

İsrâfil ismi Kur’ân’da açık bir şekilde geçmemektedir. Fakat kıyametin kopmasının başlangıcının ‘Sûr’a ilk üfuruşle başlayacağı, insanların ve tüm canlıların dirilişinin de yine sûra üflenmesi ile gerçekleşeceği âyetlerde detaylandırılmaktadır (Neml Suresi, 87. âyet; Zümer Suresi, 68. âyet; Kaf Suresi, 41. âyet ve Kamer Suresi, 6-8. âyetler).

Öte yandan hadisleri nakleden kaynaklarda daha fazla detay bulunmaktadır. “Melek-i sûr,” “Sâhib-i sûr,” “Sâhib-i karn” gibi isimlerle tesmiye edilen İsrâfil, sağında Cebrail, solunda Mikail olduğu halde boynuz şeklindeki sûra üfleyen melek olarak tasvir edilir.

İslam minyatür geleneğinde İsrâfil, genellikle birbirine benzer şekilde ve Yahudi kaynaklarında geçtiği şekilde tasvir edilir. Bir kanadı doğuda, bir kanadı batıda, bir kanadı yedinci kat yerde, bir kanadı da başının iki yanındadır. İki kanadı ile uçar, bir kanadı ile örtünür, bir kanadı ise omzundadır. İki ayağı, yedinci kat yerin altındadır. Baş arşın sütunlarına ulaşır. Bedeni, tüyler, ağızlar ve dillerle kaplıdır.

‘Nâkûr’ kelimesi Kur’ân’da Müd-essir Suresinin 8. âyetinde “o nâkûr

(boru) çalınca” şeklinde geçmektedir. Müfessirler, ‘nâkûr’un sûr gibi ağızla üflenerek çalınan boruya dendiğini, n-k-r kök harflerinden türeyen bu kelimenin ‘ses çıkartan aletlere dokunmak’ (çalgı aletlerinin tellerine dokunmak) anlamına geldiğini söylemektedirler.

n-k-r kelimesinin ‘delme amaçlı vuruş’, ‘çakma’ anlamlarına da geldiğine atıf ile, sûrdan çıkan sesin aynı zamanda kıyametin başlangıcı sesi olduğu yorumu yapılır. Elmalılı Hamdi Yazır da bu yoruma etimolojik bir bakış ile katılmaktadır:

Nâkûr, sûr gibi ağızla üflenerek çalınan boruya denir, nakr vurmak ve didiklemek manalarına geldiği gibi boru çalmak manasına da gelir. Çünkü boru çalındığı zaman içinden hava tazyik ile didiklenmiş olacağı gibi dışından da o ses çarptığı kulakları didikleyeceği cihetle boruya ‘minkar’ anlamıyla ilgili olarak ‘nâkûr’ denilmiştir. ‘Boru çalınmak’ örfte ve âdette kervanın ya da askerinin seferi için hareket kumandası demek olduğu gibi ‘borusu ötmek’ de emir ve kumandasının dinlenmesinden kinaye olduğu nedeniyle, boru çalmak, ahiret yolculuğu için emr-i ilahinin zuhurudur.

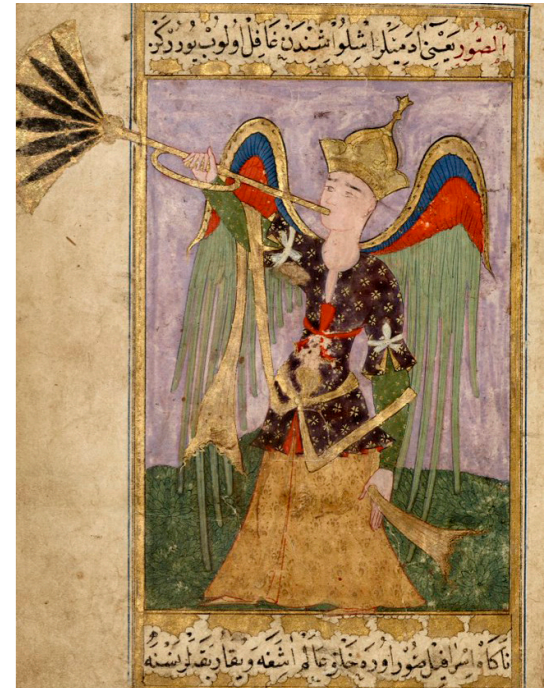
‘Üfürülen boynuz’u kullanacak olan İsrâfil, boruyu andıran bu enstrümana üfleyerek çıkaracağı müzik ya da ses ile ilk seferinde bütün varlığı bozuma uğratarak kıyameti başlatacak; ikinci seferinde ise ölü olan bütün canlılar dirilecektir. Z

KAYNAKÇA

- 1 Adil Bebek. “Sûr”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 37. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2009, s. 533-534.
- 2 Lütfullah Cebeci. “İsrâfil”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 23. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001, s. 180-181.
- 3 Murat Serdar. “Semâvî Dinlerde Dört Büyük Melek: Cebraîl, Mikâil, İsrâfil, Azrâil”. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/2 (2008): 227-245.
- 4 Hamdi Yazır. *Hak Dini Kur’ân Dili*. Ankara: Diyanet İşleri Reisliği, 1935-1936.

Sur’un 7 katlı trompet olarak tasvir edildiği Osmanlı minyatürü. 17. yüzyıl. The Keir Collection of Islamic Art.

Zekeriya el-Kazvini. İsrâfil. 1500. Museum of Fine Arts.

